

Område Individen i Centrum, - demokrati och rättstrygghet	Sidantal: 17
--	-----------------

ALLT BÖRJAR HOS DIG!

Vi vill skapa ett varmt, tryggt och öppet samhälle, där individen står i centrum för de politiska besluten. Vi vill skapa ett samhälle där medborgarna känner sig fria och jämlika, trygga och respekterade, oavsett bakgrund. Vi vill skapa ett samhälle där alla känner sig delaktiga och välkomna. Det gör vi genom att stärka den enskilda människans engagemang och delaktighet och genom att bygga samhället underifrån. Genom ett starkt integritetsskydd och ett intensivt arbete för mänskliga rättigheter skapas också förutsättningarna för ett fortsatt rättssäkert och effektivt rättsväsende. Det civila samhället är en viktig hörnsten i vårt demokratiska samhälle, men det offentliga ska finnas som ett stöd när det civila samhället inte räcker till.

Trygghet förutsätter öppenhet. Den offentlighetsprincip som idag råder gagnar medborgares insyn i den politiska processen. Inom ramen för öppenhetsbegreppet finns också värnandet av den personliga integriteten, yttrandefriheten, en tolerans gentemot sina medmänniskor och en möjlighet att granska och också utkräva ansvar av det offentliga. Vidare innebär öppenheten mot omvärlden att människor som vill arbeta i Sverige ska välkomnas in i samhället utan byråkratiska omvägar. En tredje dimension rör ekonomin där Centerpartiet i grunden är positivt inställda till att minska handelshinder, för att uppnå en större handels- och rörelsefrihet mellan länder. (Motion 601, 602)

Vi vill att människor ska känna sig trygga i sina livsval, människor ska ha den självklara rätten att utforma sina egna liv, samtidigt som det offentliga och dess instanser ska finnas till för att stödja där det behövs. Människor ska kunna känna förtroende och tillit för det offentliga. Förtroende uppnås med ledorden öppenhet och möjlighet till ansvarsutkrävande gentemot ansvariga politiska organ. (Motion 603, 604)

Människan i centrum

Vi tror på människan och hennes förmåga att aktivt påverka sin livssituation är central i vår politik. Därför börjar Centerpartiets politik hos den enskilda människan. Medborgaren måste stå i centrum för den politiska processen, det görs genom att fler beslut tas närmare

människan. Det är först då hon kan skapa det nödvändiga engagemanget för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Med en politik för människor blir vår naturliga utgångspunkt att bygga samhället utifrån människors, och inte systemens villkor. Människors vardag måste vara utgångspunkten för vår politik. Det är runt köksbord, på arbetsplatsernas fikarum, vid gungställningar och fotbollsplaner där människor samlas och samtal förs som politiken formas. Det är då vi får medborgare som är med och sätter den politiska dagordningen, eftersom deras hjärtefrågor lyfts upp. Det är när människan känner att hon kan påverka som hon blir kreativ, ansvarskännande, utvecklas och engagerar sig.

Demokrati grundar sig på den enskilda människans engagemang och delaktighet. Samtidigt är det viktigt att detta engagemang och denna delaktighet utmynnar i resultat i form av lagar och politiska beslut. När politiker är lyhörda och när politiken utgår från var och ens unika egenskaper skapas ett förtroende för den politiska processen. Det är när den politiska visionen har sina rötter i ”vanliga” människors drömmar, förhoppningar och verklighet som visionen kan förverkligas i sann demokratisk anda.

Personlig integritet är en mänsklig rättighet

Aldrig tidigare har ett skydd av den personliga integriteten varit så viktigt som det är idag. I en tid av snabb teknologisk utveckling har det blivit viktigare att hitta verktyg för att bedöma hur långt civila och offentliga organ skall ges rätt att samla och behandla information om var och en av oss. Rätten till integritet, yttrandefrihet och rätten att granska det offentliga är grundläggande mänskliga rättigheter.

Ett samhälle byggs på rättigheter och skyldigheter, både för staten men också för medborgaren. En rätt för staten att kontrollera enskilda individer innebär också en skyldighet att hantera de uppgifter man behandlar på ett rättssäkert sätt. Det handlar också om en rätt för den enskilde att veta vilka uppgifter som samlas in. Den personliga integriteten är en mänsklig rättighet som enbart får inskränkas om det är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

Det finns idag ingen enhetlig definition av begreppet personlig integritet i svensk lagstiftning. Det behövs en generellt applicerbar definition av integritetsbegreppet i grundlagen.

Det är av stor vikt att beakta de faror som finns mot vårt samhälle, som har många dimensioner och ständigt byter skepnad. För att värja oss mot dessa samhällsfaror, överlåter

medborgaren en del av rätten till insamling och behandling av integritetskänslig information till myndigheter. Detta förtroende från den enskildes sida måste dock följas av skyldighet om yttersta försiktighet från myndigheters sida. Det kan handla om små mängder av information om den enskilda människan som tillsammans och efter analys kan leda till kartläggning av beteende och vanor. Därför krävs det ett regelverk som säkerställer den personliga integriteten.

Självklart ska regelverket inte enbart handla om det statliga intrånget i den privata sfären. Skyddet måste i än högre grad även reglera i de fall företag har för avsikt att behandla och analysera insamlad data, för kommersiella syften. Ett återkommande problem är att den enskilde i många fall inte blir tillräckligt informerad om avsikten med insamlingen av dessa data. Därför behövs det en lagstiftning som är tydlig och som ser till helheten snarare än de enskilda fallen. Lagstiftningen ska ha såväl kontrollmekanismer som en tillämpbar och tydlig proportionalitetsprincip. Vi vill införa en integritetskonsekvensbeskrivning, som vid varje lagförslag väger olika aspekter mot varandra innan integritetskänslig lagstiftning införs. Vi efterlyser också en ständig utvärdering av integritetskänslig lagstiftning där integritetsintrånget ska ställas mot resultatet och nyttan av intrånget. En fristående rättslig instans som bedömer legitimiteten i intrången och att berörd individ i så stor utsträckning som möjligt underrättas att ett intrång i hennes privatliv har skett är viktigt för att stärka den personliga integriteten. Vidare vill vi se ett fullgott rättsmedel för ersättning vid en kränkning av den personliga integriteten.

En del av integritetsbegreppet handlar om möjligheten att tillgodogöra sig information från olika källor. En press- och tryckfrihet, liksom yttrandefrihet lägger grunden för aktiva och deltagande medborgare, därför är det viktigt att individen själv får avgöra vilken typ av information och vilka informationskällor som ska ligga till grund för opinionsbildning.
(Motion 625)

Mänskliga rättigheter

Varje människa har grundlagsfästa rättigheter och skyldigheter. Centerpartiet vill vara ledande i debatten om mänskliga fri- och rättigheter och försvara dessa värden i det politiska arbetet.

Kränkning av de mänskliga rättigheterna kan förekomma än idag i Sverige, både inom privat och offentlig sektor.

Mänskliga rättigheter får inte begränsas till debatten kring utrikes- biståndspolitiska aspekter, perspektivet mänskliga rättigheter ska genomsyra alla sektorer. För Centerpartiet är det en naturlig del då vår politik sätter individen i fokus. Centerpartiet har en socialliberal roll i svensk politik och vår strävan är att stärka den ekonomiska, sociala och kulturella utvecklingen i världen utgör ett viktigt led i kampen för de mänskliga rättigheterna.

Europarådet har i en rad resolutioner och rekommendationer uttalat att medlemsländerna borde ta mer ansvar för att de mänskliga rättigheterna verkligen efterlevs i respektive land. Det pågår en ständig bevakning som resulterar i synpunkter om rekommendationer kring enskilda länders förmåga att leva upp till konventionerna och mänskliga rättigheter, men ingen debatt förs kring denna fråga i Sverige. Det finns många anmälningar mot den svenska staten i Europadomstolen, vilket till exempel har lett till att domstolen vädjat om att de svenska statliga rättsprocesserna bättre måste beakta de mänskliga rättigheterna.

Centerpartiet anser att ett viktigt steg i att efterleva de mänskliga rättigheterna är att det dels finns en gemensam syn på hur mänskliga rättigheter värderas och efterlevs i Sverige och omvärlden dels att vår lagstiftning tar som utgångspunkt i hänsynen om de mänskliga rättigheterna. Centerpartiet vill föra en politik för Sverige som motverkar extrema grupperns kränkningar och försök till inskränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Centerpartiet anser att mänskorättsperspektivet och mänskliga rättigheter bör genomsyra allt politikiskt arbete på alla nivåer. (Motion 606)

Centerpartiet vill:

- Stärka individen i samhället;
- Bygga demokratin underifrån där människan står i centrum för politiken;
- Arbeta för ett öppet samhälle;
- Stärka integritetsskyddet;
- Införa ett krav i grundlagen på integritetskonsekvensbeskrivning vid all ny lagstiftning;
- Införa ett fullgott rättsmedel som ger enskilda rätt till ersättning vid kränkning av den personliga integriteten;
- Att hela vårt politiska arbete genomsyras av mänskliga rättigheters perspektiv;
- Föra en politik för Sverige som motverkar extrema grupperns kränkningar och försök till inskränkningar av de mänskliga rättigheterna;

DEMOKRATI KRÄVER STÄNDIG ÅTERERÖVRING

Endast genom demokrati kan vi förverkliga idén om människors lika värde och rättigheter. Det är genom demokrati som vi kan stärka den enskilda individen och lägga grunden för den personliga friheten och integriteten. Det är genom demokrati som en hållbar fred kan skapas i vår omvärld och som får världsutvecklingen att gå framåt i en positiv riktning. En deltagardemokrati där varje människa har möjlighet att påverka gemensamma beslut, att välja och bli vald och utkräva ansvar av ledare. Rollen som medborgare med rättigheter, men också skyldigheter och ansvar är grundläggande för vår politik.

Interaktionen mellan medborgare och folkvalda får inte begränsas till valkampanjer och den får inte bli en envägskommunikation. Öppen och pågående dialog är en förutsättning för demokratin. En levande demokrati skapas genom delaktighet och möjlighet att påverka. De är kvalitetsmått på vår demokrati.

I vår föränderliga värld, måste de demokratiska systemen ses över, och lagar reformeras för att verka effektivt. Ett modernt samhälle måste följa med den teknologiska utvecklingen och finna nya lösningar för en ny tid.

Centerpartiet har alltid ansett att det är av väsentlig vikt av våra unga medborgare uppmuntras att aktivt delta i den politiska debatten och att aktivt kunna föra sina frågor på den politiska dagordningen. Men det finns mycket att göra för att ge fler ungdomar möjlighet att engagera sig i samhället och i politiken. Detta förutsätter att resurser i alla dess former tydligt tilldelas ungdomar för att ge möjlighet att delta i den demokratiska processen. (Motion 624)

Demokrati är en ständigt pågående process, den blir aldrig färdig. Den måste ständigt återerövas, både av oss och av kommande generationer

Federalism – den sunda demokratin

För att kunna skapa en dialog, verklig delaktighet och en öppen demokratisk process måste mötesforum skapas som både är fysiskt och känslomässigt nära medborgarna. Ju närmare medborgarna besluten fattas desto mer delaktiga blir de i besluten. Därför måste den representativa makten ligga så nära individen som möjligt. Demokrati ska byggas underifrån. Demokrati måste bygga på ett starkt lokalt självstyre där endast de frågor som

inte kan lösas lokalt går vidare till högre nivå. Vilka frågor som förs till en överliggande nivå bör bestämmas av de underliggande nivåerna.

Det krävs en attitydförändring och ett nytt synsätt på både medborgarnas roll i samhället och centralmaktens uppgifter, en syn där mångfald är en styrka och där varje region/län har möjlighet att utifrån sina överväganden fatta beslut om hur man vill stödja den regionala utvecklingen och inom vilka områden. En syn på utvecklande av demokratin där medborgare har möjlighet att vara med och påverka i en öppen demokratisk process och där beslut fattas av politiska organ som man också kan ställa till svars.

En flexibel och öppen konstitution ska lägga grunden för ett styrelseskick, där den verkliga makten placeras så nära medborgarna som möjligt. Federalismen innebär en sann och levande utveckling av demokratin eftersom den utgår från människan.

En rådande missuppfattning är att kalla den centrala makten för staten, medan den lokala makten kallas för lokalt självstyre. Den centrala makten är inte staten i sig, utan det är de lokalt självstyrande enheterna tillsammans som utgör staten. Vi bygger staten underifrån.

En utveckling av det lokala självstyret är en förutsättning för maktindelning. En sådan utveckling bygger på klart och tydligt uttalade kompetensområden mellan centralmakten och det lokala självstyret. Därför krävs en reform, en effektivisering och förenkling som skapar tydlighet för medborgaren. För att få ett fullt genomslag måste vissa traditionella instanser avvecklas i syfte att ge utrymme till nya mer effektiva och representativa instanser. En kommande reform bör bygga på underifrånsperspektivet, det vill säga i enlighet med federalismens principer. Det är vår vision.

Kommunallagen bör förändras så att större frihet ges till kommunerna att ordna sina styrformer. Idag är den nuvarande kommunallagen alltför styrande för hur varje kommun ska bygga upp sitt politiska styrsystem. I mindre kommuner bör ges möjlighet att avskaffa kommunstyrelsen och endast utse ett fullmäktige som kan utgöra både fullmäktige men också kommunstyrelse. Det ska vara upp till varje kommun om de vill ha direktvald borgmästare. Vi vill också ge möjlighet att pröva majoritetsstyre i kommunstyrelser.

Istället för landsting vill Centerpartiet att det bildas regioner med beskattningsrätt, som leds av en folkvald församling och är tillräckligt stora, såväl geografiskt som befolkningsmässigt för att klara av att ta ansvar för närings- och arbetsmarknadspolitik, infrastruktur,

huvudmannaskap för universitet och högskolor samt sjukvård och kulturpolitik.

Utgångspunkten ska vara att underlätta för medborgarna att jobba, utbilda sig, resa, få samhällsservice utan att bli störd av olika former av administrativa gränser. En region ska underlätta samverkan och samarbete för näringsliv och samhälle.” (Valplattformen 2006)

Centerpartiet markerade tidigt att Ansvarskommitténs direktiv även borde omfatta den författningsmässiga regleringen av uppgiftsfördelningen i samhället. Det hade gett möjlighet att i grunden åstadkomma en tydligare maktindelning med ett federalistiskt perspektiv. Något som vi inte fick gehör för vilket innebär att det betänkande Ansvarskommittén lagt i huvudsak håller sig inom den ram som nuvarande regeringsform anger. Den enda grundlagsförändring som föreslås är att landstingen avskaffas som begrepp och ersätts av regionkommuner.

Ansvarskommitténs förslag om en tydligare ansvars- och uppgiftsfördelning samt en sammanhållen struktur för samhällsorganisationen ligger i linje med Centerpartiets uppfattning. Framtiden kräver en mer hållbar samhällsorganisation som bättre kan ta tillvara den tillväxtkraft som finns lokalt och regionalt. En tydligare uppgiftsfördelning är också viktig för medborgarnas möjligheter att ställa krav och utkräva ansvar. När det gäller den regionala indelningen så är det något som måste växa fram underifrån. Regioner måste kunna se olika ut. Det är viktigt att Centerpartiet lokalt och regionalt är aktivt i den processen. Den nationella nivåns ansvar är att se till att en ny regionindelning sker så att det ger goda förutsättningar för demokrati, tillväxt och utvecklingskraft i alla delar av Sverige. (Motion 607)

För att få en balans mellan den centrala makten och den lokala, måste den politiska såväl som den ekonomiska makten delas, genom kommuner med starkt lokalt självstyre som kompletteras av handlingskraftiga regioner med beskattningsrätt. Det är en förutsättning att de regionala enheterna ska kunna hävda sin talan gentemot den centrala makten.

Centerpartiet menar att möjligheten till en domstolsprövning är av avgörande betydelse för en fungerande och verklig maktindelning. Den enskilde måste kunna driva sin talan gentemot kommunen, regionen och staten. En författningsdomstol är därför nödvändig som ett komplement till dagens rättsväsen för att avgöra i tvister gällande kompetensområden mellan olika politiska nivåer.

För att återspegla den förändrade maktfördelningen krävs det även en omstrukturering i våra demokratiska institutioner och att beslut överförs från staten till direktvalda regionkommuner. Statens regionala organisation ska anpassas till de regionkommuner som bildas. Det krävs ett nytt parlamentariskt system där de regionala folkvalda kan påverka den statliga lagstiftningen gällande regionerna. Det gäller att skapa reella möjligheter för regionerna att föra och hävda sin talan för att faktiskt kunna representera väljarna. Vi vill därför inrätta en tvåkammardag, där ena kammaren representerar regionerna.

Ansvarskommittén konstaterar att regiongränserna är otidsenliga. De fick sin form under 1600-talet, men hindrar idag till exempel klok och angelägen utbyggnad av infrastruktur, kollektivtrafik och annan utvecklingsplanering. Därför bör regionalindelningen ses över. En möjlig lösning kan vara att ersätta de befintliga landstingen med större regioner. Själva tanken med regioner är att makten ska växa underifrån, utifrån den fria viljan och gemensamma intressen som binder kommuner/regioner och dess invånare samman.

För att fullborda maktfördelningen, där medborgarna har den verkliga makten, krävs det även en förändring i grundlagen som ska återspegla federalismens strukturer. Det är en långsiktig process och inget vi gör imorgon. Det viktigaste idag är att på allvar börjar diskutera vilka konsekvenser federalismens idéer skulle innebära. Genom en ny grundlag där det klart och tydligt framgår vilka kompetensområden kommunerna, regionerna respektive den centrala makten har, kan federalism tillämpas i praktiken. En ny författning ska innehålla principer för kompetensfördelningen mellan olika beslutsnivåer och fördelningen förtydligas i en kompetenskatalog.

Grundlagarna – en aktualitetsfråga

I en fungerande demokrati, där människorna är jämlika i sina rättigheter och skyldigheter, yttrande- och åsiktsfriheterna är garanterade, medborgarna är rättvist representerade och delaktiga i det politiska beslutsfattandet är det av avgörande betydelse att ständigt fördjupa den svenska folkstyrelsen, stärka medborgarnas förtroende för demokratins funktionssätt och eftersträva högre valdeltagande. Det är grundlagarna som utgör grunden för det politiska samspelet och en återspeglning av samhällets värderingar. Demokrati är en pågående och dynamisk process, därför måste grundlagarna vara levande. De ska vara aktuella för den tidsepok den gäller för, men även vara visionär och framåtblickande. Aktualiteten är lika viktig som den historiska utvecklingen som utgör för den gemensamma grunden för hela vårt samhälle.

Nya behov, både politiska, sociala och ekonomiska uppstår när samhället utvecklas. Grundlagarna måste följa med i tiden och det arbete som Grundlagsutredningen nu gör får en avgörande roll i att skapa en modern reglering.

Vi bör i grundlagen slå fast ett starkare kommunalt självstyre som ett led i vårt arbete för federalism där ramarna för det kommunala självstyret framgår tydligt. Det är viktigt att kommuninvånare får mer medbestämmande, får en möjlighet att påverka politiken mellan två val som ett led i att föra makten närmare medborgarna. Därför bör extra kommunval kunna utlysas om särskilda skäl föreligger i de enskilda kommunerna.

Ett viktigt steg i vår strävan att utöka medborgarnas delaktighet, är att vi fortsätter vårt arbete för att utveckla personvalssystemet och på så sätt skapa bättre insikt om och kommunikation mellan de folkvalda och väljarna. I en fungerande demokrati får inga röster gå till spillo, och därför är det väsentligt att häva spärrarna vid personval. (Motion 608, 610)

Reglerna för mandatfördelningen vid val till kommunfullmäktige behöver ses över. De nuvarande reglerna medför att mindre partier ofta får betala oproportionerligt mycket för sina mandat, och på så sätt blir deras väljares röster inte lika mycket värda. Den översyn som nu Grundlagsutredningen gör bör leda till att indelningen i valkretsar upphör eller förenas med utjämningsmandat. (Motion 612)

Efter det senaste valet har det förekommit att kommunfullmäktigestolar står tomma eftersom det inte finns kandidater till platserna eller att de valda har tackat nej. Orsaken till att många tackat nej till fullmäktigeplatsen är att personen i fråga inte blev tillfrågad vid nomineringen. Centerpartiet vill att varje medborgare som ska väljas till olika förtroendeuppdrag ska vara välinformerad om detta. Kandidater i allmänna val ska ha samtyckt till sin nominering. (Motion 609)

För att skapa ett större valdeltagande är den översyn som nu Grundlagsutredningen gör nödvändig. Centerpartiet har arbetat för skilda valdagar för de allmänna valen till riksdag respektive kommun/landsting. Genom skilda valdagar, stärks det lokala ägandeskapet av den politiska processen. (Motion 611, 623)

Centerpartiet vill:

- Bygga Sverige enligt federalismens principer;
- Bejaka bildandet av regionkommuner;
- Regionkommuner ska växa fram underifrån;
- Att statens regionala organisation anpassas till de regionkommuner som bildas;
- Att beslut överförs från staten till direktvalda regionkommuner;
- Att kommunallagen reformeras så att större frihet ges till kommuner att själva bestämma sina styrformer exempelvis genom att ge möjligheter till kommuner att avskaffa kommunstyrelsen och endast utse ett fullmäktige som också utgör kommunstyrelse, eller införa direktvald borgmästare, eller pröva majoritetsstyre;
- Införa en författningsdomstol;
- Att kommunerna ska ges möjlighet att utlysa extra val när särskilda skäl föreligger;
- Införa utjämningsmandat i kommunval;
- Utveckla personvals systemet utan spärrar;
- Att kandidater i allmänna val ska ha samtyckt till sin nominering;

RÄTTSTRYGGHET

Sverige ska vara ett land där alla känner sig trygga. För att kunna förverkliga vår vision behövs åtgärder inom flera olika områden. Det handlar främst om att förebygga, upptäcka och på ett rättssäkert och effektivt sätt utreda och lagföra brott.

Förebyggande åtgärder viktigast

De brott som aldrig begås skapar inget lidande, ingen skada och inga kostnader för samhället. Därför är det brottsförebyggande arbetet grunden för vår rättstrygghet.

Centerpartiet kan inte acceptera det våld mot kvinnor som fortfarande förekommer i dagens samhälle. Det är hög tid att arbetet med den nationella handlingsplanen mot våld mot kvinnor intensifieras och omsätts i praktisk handling. I denna handlingsplan ska förebyggande åtgärder utarbetas men även rättsväsendets och socialtjänstens mottagande och hantering av våldsutsatta kvinnor utvärderas och förbättras. En översyn av reglerna och rättssäkerheten rörande skyddad identitet bör genomföras. (Motion 613)

Föräldrars ansvar för sina barns brottsliga handlingar behöver tydliggöras. Föräldrarna måste tidigt få kännedom om den unges kriminella agerande för att delta i en tät dialog mellan familjen, socialtjänsten och polisen, Vi behöver en attitydförändring gällande föräldrars ansvar när barn begår brott, då det är viktigt att föräldrar är delaktiga i hela rättsprocessen och finns med och stödjer barnen. Information till föräldrar om uppförande och beteende i skolan är också en viktig brottspreventiv åtgärd. Att förebygga och aktivt bekämpa missbruk bland våra barn och ungdomar är en viktig del för att kunna minska brottsligheten bland de yngre medborgarna.

Ibland brister föräldrar av olika skäl i omsorgen om sina barn och tonåringar. För dessa unga är det viktigt att vi tar vårt gemensamma ansvar genom bland annat skola och socialtjänst. Skolan är även den naturliga arenan för att sprida och befästa värderingar som bygger på respekt för mänskliga rättigheter och alla människors lika värde. Att detta synsätt internaliseras hos alla våra unga är grundläggande för att förebygga framtida våld och öka toleransen medmänniskor emellan.

Unga lagöverträdare måste få insikt i de mänskliga konsekvenserna av sina brott, när det gäller offren, i syfte att skapa empati för sina medmänniskor och förståelse för sina egna handlingar. Här kan medling mellan gärningsman och offer vara ett effektivt sätt i rehabiliteringen både för gärningsmannen men också för den som blivit utsatt för brott.
(Motion 613)

Rättstrygghet även för barn och unga

Att alla i samhället ska behandlas lika innebär att även barn och unga ska omfattas av samma rättstrygghet som de vuxna. Barnens arbetsplats är skolan. Det är mycket viktigt att barn inte utsätts för mobbing eller andra typer av övergrepp från skolkamrater eller vuxna i skolan. Skolan är obligatorisk för barnen att närvara i och inte minst därför måste skolan ha ett tydligt ansvar för att åtgärda de övergrepp som sker i skolan. Det är skolan, under ledning av rektor, som har det huvudsakliga ansvaret för skolans arbetsmiljö. Skolan bör även informera alla barn både om deras rättigheter att inte bli utsatta för övergrepp men även deras skyldigheter att inte utsätta andra för övergrepp. Skolan bör även informera om sina skyldigheter samt vart barnen ska vända sig om de själva eller någon kamrat är utsatt.

I internationell forskning har man funnit faktorer som ökar risken för att barn och unga ska utveckla en kriminell livsstil. Genom tidiga åtgärder kan man minska risken för att

individerna utvecklar kriminalitet, bland annat allvarlig våldsbrottslighet och missbruk. Dessa åtgärder förebygger framtida brott och därmed lidande för både offer och förövare. Det är därför viktigt att mödravård, barnhälsovård, förskola och skola uppmärksammar relevanta riskfaktorer och att det finns konkreta handlingsplaner för hur man ska handskas med dessa. Barn vars livssituation präglas av många riskfaktorer löper en mångfaldig risk att utveckla en kriminell livsstil. Bland annat är olika typer av sociala problem hos föräldrarna sådana riskfaktorer. Det är viktigt att vi tar ett gemensamt ansvar för de barn som redan från början är utsatta genom att föräldrarna brister i sin omsorg samt utsätter barnen för olika typer av övergrepp. Vi måste skapa möjligheter till ett bra liv även för dessa barn.

Det är också mycket viktigt att de lagar som finns för att skydda barn även omfattar och stärker barns skydd mot sexuella övergrepp/kränkningar på Internet.

Barn och unga som blir föremål för socialtjänstens åtgärder måste självklart åtnjuta samma rättssäkerhet som alla andra i samhället. Det är mycket viktigt att bemöta barn och unga med respekt och empati. Barnen får inte glömmas bort eller ignoreras när problem för de vuxna i en familj, till exempel familjevåld, utreds. Barnkonventionen måste alltid beaktas i alla utredningar och barnens bästa måste komma i första hand.

När barn ändå begår brott får vi inte glömma bort att de är just barn och att det är vi vuxna som bär det yttersta ansvaret för våra barn. Brott ska utredas av polis, men reaktioner på brott av barn är inte rättssystemets sak utan de sociala myndigheternas. Det är viktigt att lagstiftningen har en enhetlig syn på när man är att betrakta som barn och när man kan ta ett vuxet ansvar för sina handlingar.

Brotten måste upptäckas och anmälas

För att brott ska upptäckas och anmälas behöver vi synliga och tillgängliga poliser som människor känner förtroende för. Varje medborgare, oavsett bostadsort, ska kunna få hjälp av polisen vilket förutsätter att poliskåren lokaliseras så att medborgarna ska både våga söka polisens assistans och känna tillit och förtroende för polisen. Fler synliga poliser kan skapa en mer vardaglig och öppen relation mellan polis och medborgare. Konsekvensen kan bli att människor anmäler fler av de övergrepp de har blivit utsatta för. Vidare måste poliskåren få arbeta flexibelt speciellt i glesbygden. Polisen måste arbeta på ett sådant sätt att inte människor i speciellt problembelastade områden eller människor som tillhör speciella

grupper känner sig diskriminerade. Det är viktigt att människor från utsatta områden eller de som tillhör sårbara grupper har ett stort förtroende för polisen.

Hur polisutbildningen läggs upp är av väsentlig vikt för hur poliskåren utvecklas, mångfald är att eftersträva och kulturbaserade kompetenser samt språkkunskaper bör vara en viktig del av bedömningen av våra poliser som arbetar i mångkulturella bostadsområden.

Det enda rättssäkra sättet att öka möjligheterna att lagföra personer som begått brott är att förbättra polisens utredningsarbete. Vi behöver inte bara fler poliser utan även bättre poliser med en modern och kvalificerad utbildning. (Motion 614)

Samordning av rättsväsendet är oerhört viktig, både inom rättsväsendets myndigheter men också med samhället som sjukvården, skolan, socialtjänsten.

Rättsprocessen

Domstolarna måste vara självständiga och effektiva. Tilltro till rättsväsendet är av central betydelse för människors känsla av samhörighet med samhället och viljan att vara laglydiga. Ansvar för domstolarna bör ligga hos dem själva och inte på en central instans så som Domstolsverket. Samtidigt bör resurstilldelningen till hela rättsväsendet öka.

Det är vitalt för vår demokrati att rättsväsendet fungerar klanderfritt. Extra vaksamhet måste finnas vid sådana mål där det finns en stor medial uppmärksamhet. Det finns även ett stort behov av att domstolarna möter och informerar media, och därmed medborgarna, på ett mer professionellt sätt. När det gäller att förklara en viss dom ska utsagor grunda sig på fakta från den som är mest insatt.

Att alla människor, oavsett kön, ålder eller ursprung behandlas lika är en nödvändig förutsättning för tilliten till domstolarnas bedömningar. De som arbetar inom polis- och domstolsväsende måste uppmärksammas på de psykologiska mekanismer som ger upphov till att vissa människor lättare stämplas som kriminella medan andra snarare får en positiv särbehandling på grund av hög social status. Rättssäkerheten måste alltid värnas och sättas i främsta rummet och medborgarnas rättigheter måste skyddas.

Analyserar man domar som till exempel kritiserats för att ingen dömts för ett brott, återfinns orsaken ofta i en otillräcklig utredning och avsaknad av bevis, snarare än i otillräckliga lagar. Fler brott måste klaras upp. Åklagare, polis och domstolar har idag en stor arbetsbörda med att lagföra anmälda brott. Det är en mänsklig rättighet och en principiell garanti för

rättssäkerheten att individen antas vara oskyldig tills motsatsen är bevisad. . Dagens lagstiftning gör det möjligt att döma flera personer för samma brott, om det går att bevisa att de alla bär skuld. Den nuvarande lagstiftningen i kombination med mer resurser till åklagarväsendet möjliggör att fler gärningsmän kan lagföras. (Motion 614, 615)

Att myndigheter granskas av andra än sig själva är också viktigt för tilliten och trovärdigheten. Kunskapen om brottskategorier med låg uppklaringsprocent, t. ex våld mot kvinnor, måste förstärkas hos polis, åklagare, domstol och sociala myndigheter. En utvärdering av rättsväsendet borde fokusera mer på att mäta de kvalitativa måtten av de rättsliga processerna. För att tillgodogöra sig utvärderingen är det väsentligt att uppföljning av utvärderingen görs, till exempel genom att jämföra mellan landets olika delar. De som företräder rättsväsendets olika myndigheter bör uppmuntras till insikten att en mer specialiserad kunskap ibland är nödvändig för att kunna klara uppgiften på ett rättstryggt sätt. Samtidigt måste den politiska viljan uppmuntras till att granskning och prioriteringar görs för att få verkligt genomslag.

Parallellt måste även reglerna för ersättning till brottsoffer och Utsökningsbalken ses över, vilket bör utvecklas i samarbete med Brottsoffermyndigheten. Offer bör få skadeenlig ersättning inom rimlig tid. Ofta är gärningsmännen oförmögna att betala ut ersättning och offren fastnar i en oändlig byråkrati. En myndighet borde ta på sig ansvaret att betala ut och sedan kräva gärningsmännen. Ersättningsreglerna borde bli mer offerfokuserade. (Motion 613, 616)

Kriminalvården

Kriminalvården behöver förbättras, och bli effektivare i att uppfylla sitt eget syfte, nämligen att lagöverträdare inte faller tillbaka i kriminalitet efter verkställighetsperioden och förbereda dem för att kunna leva ett laglydigt liv. Därför måste utbildning, arbetsträning och social färdighetsträning erbjudas de intagna i större utsträckning. En mycket viktig del är rehabiliteringen, som måste utövas av fler och kompetenta vårdare. Vårdare måste även känna att de får det stöd som är nödvändigt för att utveckla och utvecklas, samt en rättvis ersättning för sitt arbete. (Motion 617)

Rättshjälpslagen

Alla är lika inför lagen. Det ska inte spela någon roll om man är innanför landets gränser eller inte för att få rättshjälp. En förändrad brottslighet kräver en moderniserad rättshjälpslag som återspeglar samhällets gemensamma moraliska värderingar. Under senare år har flera hedersrelaterade våldsbrott begåtts mot unga svenska kvinnor med utländsk bakgrund. Det handlar om kvinnor som på ett eller annat sätt gjort ett val i sitt liv, att till exempel bryta sig ur det gamla hemlandets kultur och där familjerna har haft svårt att acceptera detta. Ofta leder denna intolerans till allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i form av förföljelse, misshandel eller rent av mord. Det är mycket viktigt att staten erbjuder det stöd som dessa kvinnor behöver för att skapa ett normalt liv, i trygghet och utan rädsla för sitt eget liv. Detta våld mot svenska kvinnor är inte begränsat till Sverige, utan svenska kvinnor och andra medborgare utsätts för olika former av våld utanför vårt lands gränser.

Det är viktigt att våra medborgare ska kunna känna att de kan få det stöd och den hjälp de behöver oavsett var de befinner sig. Rättshjälpslagen har begränsats till att beröra sexualbrott i utlandet, vilket har fått katastrofala följder för dessa kvinnor. De har varit helt utlämnade till ett annat lands rättsväsen utan något socialt skyddsnät då deras egna familjer har varit de som begått våldshandlingarna mot dem. Vi får aldrig blunda för de allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter som utförs i hederns namn. Den svenska rättshjälpslagen medger bara ersättning vid sexualbrott utomlands eller när särskilda skäl föreligger.

Geografin får inte avgöra om brottsoffret ska få upprättelse. Delar av rättshjälpslagen som rör brott utomlands måste förändras. En person som blir utsatt för brott utomlands ska få möjlighet till rättshjälp.

Vidare är det viktigt att även utveckla stödet från våra ambassader till svenska medborgare som utsätts för allvarliga brott utomlands. Sverige skickar annars signalen att vi inte menar allvar med att bekämpa det gränsöverskridande våldet. Det kan leda till att fler av våra medborgare utsätts för våld utanför vårt lands gränser. (Motion 618, 619)

Centerpartiet måste arbeta för att EU kompletterar samarbetet mot gränsöverskridande brottslighet med samarbetet om gränsöverskridande rättssäkerhet.

Centerpartiet vill:

- Hävda självständighet för domstolarna för att befrämja maktindelning;
- Arbeta för att rättshjälpslagen förändras i de delar som rör brott utomlands. Lagen ska medge rätt till rättshjälp baserat exempelvis på straffsats;
- Att en översyn av reglerna och rättssäkerheten rörande skyddad identitet genomförs;
- Att brottsoffer garanteras utbetalning av ersättning av en statlig myndighet när gärningsmän är oförmögna att betala ut ersättning;
- Underlätta för föräldrar att ta ansvar genom information om aktuella beteenden när det gäller alkohol och narkotika;
- Att genom lag stärka barns skydd mot sexuella övergrepp/kränkningar på Internet;
- Att arbetet med den nationella handlingsplanen mot våld mot kvinnor intensifieras och omsätts i praktisk handling;
- Att vi får fler synliga poliser i vår närmiljö;
- Att polisutbildningen moderniseras och mångfald eftersträvas;
- Att verksamheten inom rättsväsendets olika myndigheter kontinuerligt utvärderas i syfte att öka rättssystemets effektivitet;
- Att kriminalvården effektiviseras och blir bättre på att förebygga återfall i brottslighet;

Övrigt

I direktiven till Grundlagsutredningen, som Centerpartiet står bakom, står det tydligt uttryckt att uppdraget omfattar inte de grundläggande principer för statskicket om slås fast i regeringsformens inledande bestämmelser och inte heller det förhållandet att Sverige är en monarki. (Motion 620)

I och med globaliseringen, EU-medlemskapet med utsikter till ett konstitutionellt fördrag för EU, behöver vi titta ännu närmare på hur vår grundlag och demokrati kan tillmötesgå de nya behoven. Ett sådant typexempel är EU-fördraget, där Centerpartiet anser att en folkomröstning inte är nödvändig eftersom fördraget i sig är en kompromiss mellan självständiga stater. Det är omöjligt att utifrån ett utfall i en folkomröstning tolka om det finns ett folkligt stöd eller inte för ett konstitutionellt fördrag, och inte heller kan en folkomröstning påvisa vilka delar i sin tur som man skulle vilja omförhandla. Vidare anser

Centerpartiet att Riksdagen är den instans som besitter både kompetensen och legitimiteten för att fatta ett sådant beslut. (Motion 621)

Centerpartiet anser att de datum som anger sommartid och vintertid är skapade utifrån den naturliga cykeln som gäller för den svenska naturen, och anser därför att gällande datumförhållande är bra. (Motion 622)

Det finns mycket att göra efter den förra regeringens långtidsvariga makthavande, vi behöver se över många av våra myndigheters utövande både i syfte att effektivisera och utvärdera, men även fortsätta sätta individen i främsta rummet i vårt politiska arbete . (Motion 625)

Gode män, särskilt förordnade förmyndare och förvaltare tillsätts för att ge människor stöd och hjälp när detta behövs. Verksamheten regleras i föräldrabalken. Där talas om de tre områdena ”bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person”. Överförmyndaren i kommunen ansöker om godmanskap hos tingsrätten som beslutar ”anordna godmanskap” om detta anses behövt.

Redan i föräldrabalken står att den gode mannens viktigaste uppgift är att alltid ”se till huvudmannens bästa”. Överförmyndarens skyldighet är att se till att så sker genom att granska alla godmans och förvaltarens ärenden. Detta skall göras regelbundet främst genom den årsräkning och redogörelse som gode mannen varje år skall lämna till överförmyndaren. Länsstyrelsen (staten) och J0 är i sin tur granskare av överförmyndarens verksamhet. De brister som finns i vissa kommuners överförmyndarverksamhet måste åtgärdas. Länsstyrelsens granskning varierar mycket från län till län och här kan förbättringar ske genom till exempel någon form av statlig granskningsmall. Ökad kompetens och resurser kan också behöva förstärkas. Överförmyndaren kan föra ärenden vidare till länsstyrelse, tingsrätt eller polismyndighet redan i dag. (Motion 626)

Riksstämman beslutade:

- att anta ovanstående politiska punkter
- att lägga partistyrelsens ovanstående text till handlingarna
- att motionerna 601 – 626 anses besvarade